

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА ПРИНЦИПИ КЛАСИФІКАЦІЇ КНИЖОК-ІГРАШОК

Привчати дитину до читання слід з дитинства. У ранньому віці до 1 року малюки вже можуть сприймати деякі книги. Сучасні книжки для малюків сприяють покращенню зорового сприйняття, розвитку тактильних почуттів, зацікавленості карапуза до зовнішнього світу. Тому дуже важливо в процесі гри привчати дитину до книжки. На це і направлені книжки-іграшки, які вже давно користуються великим попитом.

Вже в ХУІІІ – ХІХ та на початку ХХ ст. читачам були відомі такі книги – книжки-іграшки на ялинку, книжки-панорами, книжки-витівки (музичні, арифметичні), книжки-ширми, книжки-фігури, книги-комікси. В 20-ті роки ХХ ст. випускалися книжки-витівки, книжки з ігровим задумом, а також кінокнижки, книжки-розсувки, книжки-іграшки для тіньового театру, тобто це той напрям, який розвивається і книгах для дорослих.

В 1940-і роки переважає випуск книг-фігур, створюються книги-іграшки з картонним клапаном та отворами. Ця ідея потім отримує розвиток в книгах-іграшках з картонними та пластмасовими рухомими дисками (у вигляді телефонів, годинників та ін.) в 1960-70-ті роках. З'являються нові конструкції книжок для творчості, книги-ігри, книги з перекладними картинками та апікаціями, з металевими пружинками або гумками, книги з прорізаним віконцем на першій сторінці, книги з платівками та зі стереоскопічним ефектом.

В 1970-80-ті роки набувають поширення книги з дверцятами, що відкриваються на сторінці, книги-театри, багато видається альбомів-саморобок і книжок з платівками, з'являються "комп'ютерні" музичні книжки.

В 1990-ті роки відроджуються книги-витівки (музичні, математичні), з'являються книги-іграшки з електронним звуковим супроводом, видається багато книг із супровідним матеріалом та додатками [1].

Визначення та загальна класифікація книжок-іграшок дається в ДСТУ 3017-95 «Видання. Основні види. Терміни та визначення», але це зовсім не повний перелік всіх різновидів цих книжок. Основні різновиди книжок-іграшок: книжка-ширмочка, книжка-вертушка, книжка з ігровим задумом, книжка-панорама, книжка-витівниця, книжка-фігура [2].

Не описані такі різновиди, як книжка-іграшка на ялинку, книжка з супровідним матеріалом (іграшкою, аудіо- чи відеозаписом, дисками, фішками тощо), книга-планшетка, книжка-театр, кіно-книжка, книжка-розсувка (з рухомими елементами), книжка-подушка, та багато інших.

З розвитком технологій з'являються нові різновидності книжок-іграшок. Книжки-іграшки для найменших – це цікаві м'які чи картонні, статичні чи рухливі, прості чи музичні видання. Ці захоплюючі брошури можуть вироблятися у формі тварин, гармошок, вертушок, панорам, пазлів тощо.

Найбільш цікаві. Книга зі звуками – м'яка книжечка із зображеннями тварин та кнопками, що відтворюють звуки їхніх голосів. Іграшка допоможе розвивати увагу та пам'ять, емоційне сприйняття.

Книжка-килимочок – яскрава книжечка, що складається з різної кількості клаптиків. На квадратиках можуть бути зображені звірі, комахи, птахи, побутові предмети, пори року, рослини тощо.

Книжка-мозаїка (пазл) – цікава річ, що складається із великих деталей. Малюк старанно збиратиме пазл. Це розвиває логічне мислення, дрібну моторику, покращує сприйняття кольору.

Книжки-пищальки. Писк, що з'являється при натисканні на сторінку м'якої книги, приваблює карапуза до перегляду картинок.

Книжка із вкладишами - перевертаючи картонні сторінки з таємних вкладишів можна виймати фігурки тварин, екземпляри рослин, персонажів.

Іграшка з магнітами – видання, яким можуть подорожувати персонажі, зображені на магнітах.

Книжка-нічник – світиться і виробляє спокійні коливкові мелодії, допомагає міцно засинати.

Особливістю цих книжок є правильний вибір технології виготовлення. Книжка повинна бути безпечною та відповідати всім вимогам державних стандартів до дитячих книжок.

В роботі розроблена серія книжок-іграшок для дітей від 1 до 3 років. Представлена серія – це спроба об'єднати книжки-іграшки для навчання книжки-іграшки для розвитку різних навичок та книжки-іграшки для розвитку дрібної моторики. Крім маленьких книжок з цифрами, буквами, кольорами та формами, в комплекті передбачена магнітна дошка та набір букв і цифр для гри.

У сучасних книжках-іграшках гармонійно поєднуються традиційні підходи та новаторські пошуки. Нині вони, безперечно, переживають своє друге народження.

Список використаних джерел

1. Инфогайд по детским игрушкам. <https://info-toys.com>
2. Дурняк, Б. В. Стандарти в поліграфії та видавничій справі : довідник / Б. В. Дурняк, В. П. Ткаченко, І. Б. Чеботарьова. Львів : Вид-во Укр. акад. друкарства, 2011. 320 с

Науковий керівник: к.т.н., доц. Вовк О. В.